

EDITORIAAL

Het *Tijdschrift voor Sociologie* sluit een overgangsjaar af. De opties van de vernieuwde redactie zullen stilaan duidelijk beginnen worden vanaf het eerstvolgende nummer van 1995.

Het verschijnen van dat nummer valt samen met een studienamiddag. Die wordt, samen met de Vereniging van Vlaamse Sociologen, georganiseerd naar aanleiding van de viering van 15 jaar TvS. Het thema van de studiedag luidt: *Postmoderne sociologie en sociale werkelijkheid*. Deelthematata zijn: *Artificiële arbeidscreatie versus arbeidsherverdeling?*; *Zorgen om de verzorgingsstaat?*; *Cultuur tussen 'hoog' en 'laag'?*; *Vlaanderen: ruimtelijk gestructureerd?*. Er is ook een spits intellectueel duel voorzien tussen Mark Elchardus en Jaak Billiet over 'sociologie en sociologisch onderzoek'. Tenslotte zal Wilfried Dumon, als eerste hoofdredacteur, terugblikken op 15 jaar *Tijdschrift voor Sociologie*. Op de studiemiddag wordt ook het eerste nummer van het vernieuwde tijdschrift voorgesteld. Dit alles gaat door in het Maria-Theresia College (KULeuven), Sint-Michielsstraat 6 te Leuven. Wie meer informatie wenst, kan terecht bij Bart Kerremans (tel: 03/820 20 20; fax: 03/820 22 47). Alle lezers worden uiteraard hartelijk uitgenodigd.

Wij signaleren ook dat dit jaar opnieuw de *Prijs van de Vereniging voor Sociologie* zal worden uitgereikt. Die prijs bekroont een artikel van een jonge sociale wetenschapper. Het beste artikel wordt zeker gepubliceerd in het *Tijdschrift voor Sociologie* en wordt bovendien beloond met een aanmoedigingspremie van 30.000 frank. Welke jonge sociale wetenschapper neemt de uitdaging aan? Informatie hierover kan bekomen worden bij Sybille Opdebeeck (tel: 011/26 86 88; fax: 011/26 81 99) of bij de promotoren van eindverhandelingen. De jury bestaat uit de voormalige hoofdredacteurs, de voorzitter van de Vereniging voor Sociologie en enkele leden van de redactieraad.

Terug naar dit nummer. Het was de bedoeling van de voormalige redactie om een themanummer te produceren over zorgverlening. Er is jammer genoeg één en ander misgelopen. De tijdsdruk en het (te) beperkt aantal aanvaardbare en leesbare artikels dwongen de redactie ertoe af te zien van een volledig themanummer. Dit is pijnlijk, maar er rest geen andere keuze. Daarom werd beslist om de beste stukken die bedoeld waren voor het themanummer samen te bundelen en op te nemen in een dubbelnummer.

Erik Samoy schetst de verschillende stappen in het gehandicaptenbeleid. Hij analyseert de criteria voor de afbakening van de beleidscategorie 'gehandicapte' en gaat na welk beleid er ten aanzien van die categorie werd en wordt gevoerd. Zo toont hij mooi aan hoe 'de gehandicapte' de laatste halve eeuw sociaal geconstrueerd werd.

Een vorm van zorgverlening die de laatste jaren almaar belangrijker is geworden, is de hulpverlening aan geweldslachtoffers. De wijze waarop deze hulpverlening wordt

georganiseerd is nogal complex. Er zijn de relatief nieuwe, specifieke vormen van hulp voor geweldslachtoffers (zoals vluchthuizen voor mishandelde vrouwen). Daarnaast stelt men vast dat ook de meer gevestigde hulpverlening zich met geweldslachtoffers gaat bezig houden. Geweldslachtoffers worden bijgevolg geconfronteerd met een probleem van verkaveling van de hulpverlening. Rosemie Bruynooghe en Sybille Opdebeeck geven een helder beeld van deze ontwikkelingen, en van de problemen die ermee samenhangen. Zij schenken ook aandacht aan de arbeidsbeleving van hulpverleners die werken met geweldslachtoffers, en gaan tevens dieper in op het reeds ontwikkelde beleid ter preventie en bestrijding van geweld in persoonlijke relaties. Kortom, Bruynooghe en Opdebeeck bieden een gediversifiëerde analyse van geweld in persoonlijke relaties en de maatschappelijke reactie daarop.

Wat bepaalt dat hoogbejaarden gebruik maken van ambulante sociale zorg? Het gezond verstand zou zeggen: het feit of ze al of niet behoeftig zijn. Maar dit wordt fijntjes weerlegd in het onderzoek van Stefan Crets. Hij maakte een cross-sectionele steekproef van hoogbejaarden uit Antwerpen. Daaruit blijkt dat het gebruik van formele voorzieningen niet zozeer afhangt van de behoefte op zichzelf, maar veeleer van de mogelijkheden die de bejaarde heeft om aan zijn noodsituatie het hoofd te bieden. Crets' analyse steunt grotendeels op Andersen-modellen, die in de internationale literatuur frekwent gebruikt worden. Toch toont hij aan dat deze modellen heel wat beperkingen hebben. Het artikel besluit met enkele aanzetten tot een meer omvattende theorie over het vragen en krijgen van zorg.

Jan Steyaert onderzoekt hoe het welzijnswerk reageert op de eisen van efficiëntie en effectiviteit die vanuit het beleid geformuleerd worden. Hij onderscheidt grosso modo twee soorten reacties, die terug te voeren zijn op de aloude vraag of hulpverlening een wetenschappelijke activiteit is of een kunst. Deze vraag heeft al decennia lang de geesten verdeeld. Steyaert toetst nu, aan de hand van een analyse van cliëntregistratiesystemen in de psycho-sociale hulpverlening, beide standpunten op hun waarde. Hij rondt zijn studie af met een beschrijving van de mogelijkheden van een 'zorgvuldig informatiebeheer' in de welzijnssector.

Nationaal en internationaal werd en wordt er een tamelijk heftige discussie gevoerd over individualisering - één van de veronderstelde trends in de (post)moderne samenleving. Hans Waege mengt zich in dit debat met een nuchtere poging om enkele hypothesen empirisch te toetsen. Op basis van een steekproef van Vlaamse jongvolwassenen gaat hij onder meer na of er een verband bestaat tussen anomie en individualisering. Dit blijkt niet het geval te zijn. Ook de these dat geïndividualiseerden minder solidair zouden zijn, of dat zij 'anders' solidair zouden zijn (dat laatste betekent dat zij meer affiniteit zouden hebben met de nieuwe sociale bewegingen), wordt weerlegd. Het artikel van Waege bevat, kortom, materiaal dat in het debat over individualisering een rol kan spelen.

Rudy Laermans gaat, vertrekkend van de bevindingen van Waege, vervolgens dieper in op de individualiseringstheorie. Zo wordt ook in dit nummer de wetenschappelijke discussie een stuk verder geholpen. En dat was de bedoeling - maar dat wist u al.